

..... Λ Y P A

D.- Φίλοι άνροαταί, είμαστε καὶ σήμερα κοντά σας μ' ἔνα πρόγραμμα τραγουδιῶν ἀπό διάφορες περιοχές τοῦ Πόντου. Τό πρόγραμμα αύτό γράφει καὶ ἐπιμελεῖται δ Στάθης Εύσταθιάδης. Μουσική ἐπιμέλεια Ἡρακλῆ Κοκοζέη.

Σᾶς μεταδίδομε τώρα τό συγκινητικό πραγούν δι τῆς Βαρβάρας, τῆς περιοχῆς Κάρας. Στό τραγούν αύτό, δ λαϊκός ποιητής, δ δόπονος θοικμασε, βαθύ πόνο ἀπό τὴν ἀπιστεῖα τῆς ἀγαπημένης του, δέν ἐκδηλώνει δργή, οὔτε μῆσος. Δέν κατηγορεῖ τὴν ἀπιστη Βαρβάρα, τῆς ύποδειχνει μονάχα τό τι ἐπρεπε νά κάνη. Τῆς τό λέει μέ τρόπο ἐμμεσο, φανερώνοντάς της ταυτόχρονα τὸν ἀληθινό ἔρωτά του.

..... Λ Y P A

Καίουματι, πῶς ιὲ καίουματι, ἀκοῦς Βαρβάρα-Βαρβάρα,
πασικιμ ἔτον δλίγον, ἔκαψες με, ναὶ Βαρβάρα,
ἔφτά χρόνια ἐγάπανες, ἀκοῦς Βαρβάρα-Βαρβάρα,
κι' ἀτώρα λέεις με φῦγον, ἄχ μέ τ' ἐσέν πῶς ιὲ ἔχάρα.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

O.- Συνεχίζομε τό πρόγραμμά μας μ' ἔνα εύθυμο τραγουδάνι:

" Σουμπούλα μ' ἔλα-ἔλα ". Στό τραγούν αύτό, δ ἔρωτευμένος νέος ἐνφράζει τῇ χαρά του, γιατὶ ἡ ἀγαπημένη του ἀνταποκρίνεται στόν ἔρωτά του. 'Αλλά δ ἔρωτάς του αύτός μένει ἀκόμη ιρυφός. 'Ετσι, ἐνώ τραγουδά, χαρούμενος καὶ ἐνθουσιασμένος, δέν τολμᾶ νά πῆ ποιάν ἀγαπᾶ.

..... Λ Y P A

Εἶναν Σουμπούλαν ἀγαπῶ, τ' ὅνομαν ἀτές ιὲ λέω,
ἡ μάνατς ἀν ιὲ δίμ' ἀτεν, θά παερ' ἀτεν καὶ φεύω.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

O.- 'Ακούστε τώρα τό δύμορφο τραγουδάνι: " 'Ολημερίς τά λάχανα καὶ τά φασούλια ἀρδεύω ", ~~τοῦ Δυτικοῦ Πόντου~~ τοῦ Δυτικοῦ Πόντου, εἰσειώτερα τῆς περιοχῆς Σαμφούντος. Οἱ στίχοι μᾶς δίνουν ἀνάγλυφη τὴν εἰκόνα τῆς γεωργικῆς ζωῆς. 'Η ιδρη ὀλημερίς ποτεῖζει στόν ιῆπο τά διάφορα λαχανιαί καὶ τό ἀπόγευμα ἀραθιάζει καπνόφυλλα, θυμάται ὅμως τὸν ἀγαπημένο της κάθε ὥρα καὶ στιγμή. 'Αλλά σέ ποιδν, νά πῆ τὸν ἔρωτικό της πόνο; Παρακαλεῖ μονάχα τὸν " Ήλιο, νά φέρη τὸν ἀγαπημένο της, νά τὸν φέρη μαζί του, μέ τὴν ἀνατολή του.

..... Λ Y P A

" Αχ " Ήλιε μ' σήν ἀνατολῆς, φέρο με τό πουλόπο μ',
μή λέεις με τεάμη ι' ἐπορεῖς καὶ πρώτη τό καρέδπο μ.

..... ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

O.- 'Αιολουθεῖ τώρα ἔνας παθητικός σιοπός, τῆς περιοχῆς Ματσούνας. Τά τραγούνια αύτῆς τῆς περιοχῆς, ἔχουν δλα ἔνα κοινό χαρακτηριστικό γνώρισμα: τά πιστού χαρούμενα, ιρύθουν κάποιο παράπονο. 'Ο λαϊκός ποιητής τραγουδά καὶ τῇ χαρά του ἀκόμη συγκρατημένα, δέν

είναι έξαλλος στις έκδηλωσεις του.

.....ΛΥΡΑ.....

Ρέζα μ' ἔλ' ἀς θερέζωμε, ἀδά σά μεσοράχια,
έφτάγω τό σελεκδόπο σ' νας σύρ' ἀτο σή ράχια σ'.

.....ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

0.- "Εχει σειρά ή χιλιοτραγουδιασμένη Κρώμνη. Στόν τόπο αύτό τό τραγούδι ήταν συνθετέμενο μέ τήν ψυχή τοῦ λαοῦ. Ο Κρωμναῖος, δέν μπροστε, νά ζήσῃ, ἀν δέν τραγουδοῦσε. Τό τραγούδι ήταν ή ζωή του, ἀλλά καὶ δλδικληρη ή ζωή του δέν ήταν, παρά εἴνα ὀλδγλυκο, ἀτέλειωτο τραγούδι.

.....ΛΥΡΑ

'Εμέν τά δέντρα τσίζνε με, κι' ἔφτάγνε με ἐβδραν,
έσέγνες μ' ἀπέσ' σ' ἄφιμον, θά τρώς με σ' ἔναν ὥραν.

.....ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

0.- 'Αγαπητοί μας φίλοι, έξαιολουθεῖτε, νά μᾶς στέλνετε εύγενικά γράμματα, ἀλλά θυστυχῶς δέν είναι δυνατόν, νά σᾶς ἀνακοινώσωμε τά δνδματά σας στήν ἐκπομπή μας." Οπως σᾶς είναι γνωστόν, σταματήσαμε τήν ραδιοφωνική μας δλληλογραφία, γιατί ήταν ἀδύνατο, νά τήν συνεχίσωμε, γιατί τό λόγο, δτι κατέφθαναν ἐνατοντάδες ἐπιστολές καὶ καταλαβαίνετε, δτι τά χρονικά ὅρια τῆς ἐκπομπῆς μας, δέν ἐπέτρεπαν, μά ἀπαντήσωμε." Ετσι γιατί τήν ὥρα δέν θά έχωμε αύτή τήν ἐπαφή. Τις ἐπιθυμίες σας, φυσικά, θά προσπαθοῦμε νά τις ίκανοποιοῦμε, ιάθε φορά, μεταθέουτας τά τραγούδια τῆς προτιμήσεώς σας. 'Επομένως μπορεῖτε νά μᾶς γράφετε. Σᾶς εύχαριστοῦμε, πού κατοι δέν ἀκοῦτε τά δνδματά σας στήν ἐκπομπή μας, έξαιολουθεῖτε νά μᾶς γράφετε.

.....ΛΥΡΑ

Τά διαδλουθα τραγούδια, μέ τά ὅποια ιλείνομε τήν ἐκπομπή μας, χαρέζομε σ' δλους έσας, φίλοι μας ἀγαπημένοι, πού μᾶς δικοῦτε μέ τδσο ένθιαφέρον καὶ μᾶς σιέπτεστε συνεχῶς, μᾶς προσφέρετε τήν ἀγάπη σας. Σᾶς ἀγαποῦμε κι' ἔμεῖς καὶ σᾶς σιεπτόμαστε. 'Η εύγενική σας ιαλωσύνη, νά μᾶς συνδράμετε στή λαογραφική μας προσπάθεια, είναι ὁ παράγων ἐκεῖνος, πού ἐνεψύχωσε τό έργο μας, τοῦ ἔθωσε πνοή, ἔθωσε καὶ σέ μᾶς ιουράγιο καὶ θύναμη, νά συνεχίσωμε.

.....ΛΥΡΑ-ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Τραγούδια για τήν έκπομπή του Ραδ.σταθ.^{ΠΑ.Β.Ε.}

Καίουμαι, πῶς οί καίουμαι, πασιμέντον όλίγον,
έφτά χρόνια έγάπανες οι ατώρα λές με φύγον.

'Ο κάντρο σ' απάν σό τραπέζ', πουλόπιο μ' έτοζωθεν,
έπαίρα νά σπογγίζετο οι ή γούλα μ' έγομωθεν.

Σά μαχαίρια οί βάλλω σε, σό αἴμα σ' ξάι, η έμπανω,
τιλένη ιανδν η έφτάγω σε, τ' ύστερνά σ' θ' άναμένω.

2) Βίναν Σουμπούλαν ἀγαπῶ, τ' ὄνομαν ἀτς οί λέω,
η μάνατς ἀν οί είματεν, θά παίρατεν καί φεύω.

Βίναν Σουμπούλαν ἀγαπῶ, έκείνε πά γαπᾶ με,
ἀτέ για τ' ἔμέν δποθάν ηι έγώ γιά τ' ἀτέν χαμαί.

"Οντες τερῶ σε, μή τερέτις, ιάποιος έγροινά το,
τό φίλεμαν ντ' εθένες με, ιορτσόπον, έλα νά το.

Ρεφραίν.....
Σουμπούλα μ' Σουμπούλιτσα μ' μέ τ' ἔμέν ελα-ελα,
ηι ὄντες τερῶ σε, μή τερέτις, άφικαές χαμογέλα.

3) 'Ολημερίς τά λάχανα καί τά φασούλια ἀρθεύω,
σ' "Ηλιονος τό βασιλεμαν ιαπνόφυλλα τιζεύω.

· Η ιαρέια μ' βρουλίεται, μάνα μ' ἄλλο οί στέκιω,
θά ρούζω καί φουρκίουμαι, τ' ἀρνόπιο μ' ἀν η έλεπω.

Ρεφραίν.....
"Αχ "Ηλιε μ' σήν ἀνατολή σ', φέρο με τό πουλόπιο μ',
μή λές με τεάμη η έπορεις καί τρώω τό ιαρέόπιο μ'.

4) Ρίζα μ' ελ' ἄς θερίζωμε, ἀδά σά μεσοράχια,
έφτάγω τό σελεκόπιο σ' καί σύρ' ἀτο σή ράχια σ'.

Τή Ματοούνας τά χώματα πολλά βαρυτοπίας,
ελα πουλόπιο μ' μέ τ' ἔμέν, ποῖσον τήν ἀνθρωπία σ'.

Σπάζο μ' απάν σά γόνατα, αἴμαν άφικα οί στάζω,
επαρ' με σ' έγκαλόπιο σου, ἀρνέ μ' ὄντες νυστάζω.

5) Εμέν τά δέντρα τσίζνε με, ηι έφτάγνε με έβόραν,
έσέγκες μ' απέσ' σ' αφιμον, θά τρώς με σ' εναν ὥραν.

Ψηλά ραχιά καί πράσινα, θεντρόπια φυλλωμένα,
κλείστεν οά τά ιλαθόπια σουν καί ιλάφτεν γιά τ' ἔμένα.

"Ηλιε μ' δύεν πᾶς βασιλεύ' σ', επαρ' ηι έμέν τόν ξένον,
έκει έμέν πά άναμέν ιαρέόπον πονεμένον.

6) Σήν ζειτειάν όχιασκουμαι μέ τά δύο ιαρέιας,
τό παπόρ' άνηρια έγδυωσα, τή θάλασσαν λαλίας.

Ζήν ζειτειάν όχιασκουμαι, ο θεόν νά έλια με,
φοούμαι θά νικίουμαι ηι ού ιόρσιμος θά γελά με.

· Έγώ έσέβα σό παπόρ' καί έσυρα τήν τένταν,
έκλωστα δποσ' έτέρεσα, τά μέρια μουν οί φαίνταν.